

Decyzja

Prezydium KK

nr 82/23

ws. opinii o projekcie ustawy MRiPS o zmianie ustawy
o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi następujące uwagi do projektu ustawy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Projekt zakłada podwyższenie świadczenia wychowawczego do kwoty 800 zł od dnia 1 stycznia 2024 roku. Projektodawca zauważa konieczność dostosowania kwoty świadczenia wychowawczego do obecnych potrzeb polskich rodzin.

Prezydium KK zgadza się ze stwierdzeniem, że kwota świadczenia wychowawczego zmieniła swoją wartość, co przekłada się na ograniczenie skuteczności tzw. Programu 500+ w zakresie podstawowych jego celów: ochrony dzieci przed ubóstwem i wyrównywania szans najuboższych rodzin. Prezydium KK wskazuje jednocześnie, że równie istotnym elementem ochrony rodzin z dziećmi przed ubóstwem jest system świadczeń rodzinnych w Polsce, tym bardziej, że obejmuje on rodziny, które są dotknięte niedostatkiem. Należy przypomnieć, że o ile świadczenie wychowawcze trafia do wszystkich dzieci w Polsce, czyli także do tych, dla których nie zmienia ono sytuacji dochodowej, o tyle świadczenia rodzinne kierowane są do rodzin z dziećmi o najniższych dochodach i to właśnie one doświadczają najgłębiej skutków dynamicznego wzrostu cen w ostatnich latach. Należy zauważyć, że zgodnie z danymi GUS (Sytuacja gospodarstw domowych w 2022 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych) wydatki gospodarstw domowych pierwszej grupy kwintylowej w 2022 r. stanowiły 159 % dochodów rozporządzalnych tych gospodarstw (wobec 149,5 % w 2021 r.), co oznacza, że właśnie w tych grupach potrzeby wsparcia są największe, gdyż wydatki w tej grupie rosną szybciej niż dochody. Tymczasem, pomimo negatywnego wspólnego stanowiska strony społecznej w Radzie Dialogu Społecznego z dnia 15 czerwca 2021 r., kwoty wsparcia z systemu świadczeń rodzinnych nie zostały zmienione już od 2018 roku, a kryteria dochodowe do nich uprawniające od 2015 roku, a kolejny termin weryfikacji tych kwot przypada na rok 2024 ze skutkiem od roku 2025.

Prezydium KK przypomina także, że przedłożony w grudniu 2015 r. do zaopiniowania przez partnerów społecznych projekt ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zawierał przepisy regulujące zasady weryfikacji kwoty świadczenia. Bez uzasadnienia odstąpiono od tego mechanizmu, a obecnie projektowana nowelizacja nie wprowadza stałej zasady waloryzacji świadczenia wychowawczego, co prowadzi do wniosku, że projektodawca pomimo świadomości istoty czuwania nad adekwatnością wysokości kwoty ignoruje potrzebę ustalenia jasnych zasad jego zwiększania. Zdaniem Prezydium KK należy wprowadzić do ustawy zasady weryfikacji wysokości świadczenia wychowawczego, tak aby zapewnić adekwatność kwoty świadczenia do sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, niezależnie od kalendarza wyborczego.

Należy zauważyć, że uzasadnienie projektu nie zawiera wyjaśnienia, dlaczego kwota świadczenia powinna wzrosnąć o 60%. Biorąc pod uwagę dodatkowy koszt dla budżetu w wysokości 24 mld zł rocznie, takie uszczegółowienie stanowi konieczność, tym bardziej że art. 6 zmienianej ustawy, uprawnia Radę Ministrów do wydania rozporządzenia o zwiększeniu kwoty świadczenia, biorąc pod uwagę prognozowany wskaźnik inflacji na dany rok. Zdaniem Prezydium KK właśnie taka wytyczna powinna zostać uwzględniona w kształtowaniu wysokości świadczenia.

Uwaga szczegółowa:

W art. 1 pkt 3 projektowanej ustawy nadaje się uprawnienia ministrowi właściwemu ds. rodziny do przekazywania osobie otrzymującej świadczenie na wskazany przez nią adres zamieszkania lub adres poczty elektronicznej informacje związane z uprawnieniami dla rodzin. Nie wskazuje się czego dokładnie mają dotyczyć ani z jaką częstotliwością mają one trafiać do adresatów. Zdaniem Prezydium KK, zakres uprawnienia powinien być uszczegółowiony, tak aby przekazywane były, przede wszystkim, informacje o możliwym wsparciu, na każdym etapie rozwoju dziecka i np. w formie linku do ogólnodostępnej strony administrowanej przez MRiPS. Natomiast informacja powinna być kierowana do opiekunów dzieci, którzy ubiegają się o świadczenie wychowawcze po raz pierwszy oraz przy okazji informacji o przyznaniu świadczenia. Należy pamiętać, że taka kampania informacyjna może okazać się niepełna z uwagi na fakt, że samorządy także dysponują zróżnicowaną ofertą skierowaną do rodzin i należy rozważyć czy to zadanie nie powinno zostać zlecone właśnie samorządom.

Na krytykę zasługuje także umożliwienie wysyłania informacji na adres zamieszkania, podczas gdy wnioski o przyznanie świadczenia składa się jedynie drogą elektroniczną. Niejednokrotnie podkreślano, że wysyłka informacji w tradycyjnej formie generuje wysokie

koszty dla ZUS, co tym bardziej budzi wątpliwości co do zasadności możliwości takiego rozwiązania, tym bardziej, że informacja jest fakultatywna. Prezydium KK wnosi o odstąpienie od możliwości wysyłania dodatkowych informacji na adresy zamieszkania świadczeniobiorców.

Gdańsk, 27 czerwca 2023 r.

Prezydium KK

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek